

Opomba: Rumenjakovo mleko se pripravlja takole: Skuhaj celo jajce mehko (naj vre kaki 2 minuti). Nato odlij rumenjaki in ga razžvrkljaj v mlačnem mleku. Pred 6. mesecem starosti uporabljamo polovično ali dvetretjinsko kravje mleko, po 6. mesecu polno mleko.

Nekaj besed je potrebno povedati še o antirahitični profilaksi s preparati vitamina D, ki so pri nas v rabi. Izkazalo se je, da ni pri nas noben otrok zaščiten pred rahitisom. Če otroci niso hranjeni. Za antirahitično profilakso imamo na voljo pripravke s vitaminom D, A + D₃. Glede ribjega olja pripominjamo, da v 1 g ribjega olja je vsebovano 400 I. E. vitamina D. Preparat Plivit D 20 000 I. E. vsebuje 200 I. E. vitamina D in 200 I. E. vitamina A + D₃ vseh vitaminov. Za doziranje vitamina D se začne dajati 3. meseca starosti, v enakih odmerkih, v enaki količini vitamina D in v enakem načinu prehrane, kakor pri otrocih, ki slabo resorbirajo olje. Za 1 I. E., kar pomeni 20 I. E., kar pomeni 20 rodno težo kot 3000 I. E. nedonošeni in potrebujejo zaradi tega dnevno 3000 I. E. vodne raztopine preparata. Otroci z normalno porodno težo, ki jih hranimo po beljakovinski shemi, dobivajo dnevno 800 I. E. oljnate raztopine vitamina D (Plivit D), kar znaša 2—3 kapljice. Za računanje količine vitamina D si zapomnimo pravilo, ki velja za oljnate raztopine: 1 g olja = 40 kapljic. Če hranimo dojenčke po shemi z ogljikovimi hidrati, je potrebno zvišati količino vitamina D v hrani tako, da je pri otrocih, rojenih z normalno porodno težo, dnevna doza 2000 I. E.

O vprašanju nedonošenčkov

Dr. Zora Konjajev

Posebni pojavi, ki jih pogosto opazujemo pri nedonošenčku, so nam vse razumljivejši, če poznamo tudi vzroke njihovega nastanka. Zato ne bo odveč, če posežemo v delovanje različnih organskih sistemov in organov, ki pogosto povzročajo nastanek teh pojavov, saj nedonošenčku nič kolikokrat ogrožajo tudi življenje.

Nezrelost dihalnega sistema. Nedonošenček diha plitvo in neenakomerno. Često opazujemo pri majhnih in nezrelih ali pri porodu poškodovanih nedonošenčkih najhujše dihalne motnje, ki jih nazivamo apnoične krize. Ob apnoični krizi dihanje za dalj časa zastane in zaradi pomanjkanja kisika nedonošenček pomodri, včasih celo zamre. Možno je, da apnoično krizo sprožimo sami pri hranjenju ali pri negi nedonošenčka, zlasti če z njim ne ravnamo dovolj nežno in obzirno. To resno stanje prekinemo, če otroka previdno trepljamo s prsti po prsnem košu ali pa mu ustno sluznico dražimo z mehko gumijasto cevko. Tudi če privzdignemo nedonošenčku prsni koš tako, da mu glavica pade vznak, sprožimo ponovno dihanje. Dovajanje kisika večinoma prekine to nevarno stanje.

Vzroki dihalnih motenj so številni in različni:

Pri težkem ali hitro potekajočem porodu se dihalni center zaradi krvavitve ali edema v možganih poškoduje ali pa center pri zelo nezrelih plodih še ni dovolj razvit. Pljučno tkivo je neprožno ter ima le malo alveol in krvnega ožilja, ki posredujejo izmenjavo plinov. Dihalno mišičje le malo sodeluje pri dihanju, ker je še slabotno. Majhni nedonošenčki še ne morejo kašljati, ker ni živčevje dovolj razvito.

Nezrelost sistemov za vzdrževanje telesne toplote. Nedonošenček ni sposoben vzdrževati stalno telesno toploto in je podoben mrzlokrvnim bitjem, ki uravnavajo svojo telesno toploto po okolici. Zato se nedonošenček v hladu kaj hitro ohladi, v vročini pa rad tudi pregreje.

Vzroki za motnje v vzdrževanju telesne toplote so tile:

Center za uravnavanje telesne toplote v možganih še ni dovolj razvit ali pa je celo poškodovan. Telesna površina je v primeri s težo nesorazmerno velika, zaradi česar telo izžareva preveč toplote. Koža je tanka, nima znojnic, ki bi telesu pomagale oddati presežek toplote, na drugi strani pa v podkožju ni maščobe, ki bi zadrževala telesno toploto. Ker je nedonošenček slaboten, ker nima krepkega mišičja in leno giblje z udi, zato tudi proizvaja le malo toplote.

S pravilnim ogrevanjem preprečimo nestalnost nedonošenčkove telesne toplote.

Nezrelost prebavil. Sposobnost prebavljanja je odvisna od stopnje nedonošenčkove zrelosti. Želodec je majhen in se želodčna vsebina zaradi slabotnega zapornika med požiralnikom in želodcem pogosto zliva v požiralnik nazaj. Zato nedonošenčki često bruhamo. Bruhanje je nevarno, ker zaide želodčna vsebina v sapnik, saj nedonošenček ne zna kašljati in se zato lahko zaduši ali pa zboli za pljučnico.

Prebava mleka ni popolna, ker je v sluznici prebavil le malo žlez, ki izločajo prebavne sokove. Zlasti slabo prebavlja in vsrkava nedonošenček mlečno maščobo, ki se zavoljo tega izloča neizrabljena.

Številni so znaki, ki govorijo za nezrelost jeter. Izločevanje žolčnih barvil je pomanjkljivo, zato pri nedonošenčku pogosto opažamo močan ikterus. Krvnih beljakovin je malo, zaradi nizke vrednosti protrombina pa se nedonošenček pogosto nagiba h krvavenju. Menijo, da je tudi nizka vrednost krvnega sladkorja posledica nezrelosti tega važnega organa.

Zavoljo nezrelosti prebavil potrebuje nedonošenček posebno prehrano in poseben način hranjenja.

Nezrelost ledvic. Delovanje ledvic je v veliki meri odvisno od zrelosti ploda. Zato se pri nedonošenčku pogosto pojavijo trdovratne otekline, ker se v tkivih kopičijo soli in voda, ki jih nezrele ledvice ne morejo izločiti v zadostni meri. Prve dni po rojstvu pogosto najdemo beljakovine v seču.

Zaradi nezrelosti ledvic stradamo nedonošenčka, dva, tri pa tudi štiri dni po rojstvu, da ledvice lahko izločijo presežek vode in soli iz nezrelih tkiv.

Nezrelost obtočil in krvi. Nizek krvni tlak, ohlapnost in krhkost ožilja, len krvni obtok in neredno bilo, ki je sprva počasno in se kasneje sprevrže v hitro z do 130 udarci na minuto, to so pojavi, ki so značilni za nezrelost obtočil.

Čeprav je ob rojstvu število krvničk v krvi običajno večje in je množina železa v njih večja kot pri novorojenčku, oboli nedonošenček v prvih mesecih

življenja za močno slabokrvnostjo zaradi nezrelosti kostnega mozga in premajhnih zalog železa.

Nezrelost živčevja. Globoko spanje in nezavesti ali navidezni smrti podobna stanja srečujemo le pri nedonošenčkih. Nezrelost življenjsko važnih centrov v možganih povzroča nedonošenčku silne težave, kot so motnje pri dihanju in vzdrževanju telesne toplote itd. — o čemer smo že govorili. Refleksi za kašljanje, požiranje in sesanje so slabotni ali pa jih sploh ni.

Neodpornost za okužbe. Nedonošenček je za okužbo bolj občutljiv kakor novorojenček. Nedonošenčki, ki ne umro zaradi nezrelosti ali porodnih poškodb, umirajo kasneje najčešče zavoljo okužb. Verjetno je, da izvira nedonošenčkova neodpornost iz pomanjkljive sposobnosti za samostojno tvorbo protiteles, saj je njihovih nosilk — krvnih beljakovin pri nedonošenčku le malo. Prezgodnja prekinitev zveze med plodom in materjo prepreči prenos materinih zaščitnih, imunih teles v plodov krvni obtok. Razen tega so nežna koža in sluznice zelo občutljive in ranljive, kar mikrobom olajša vdor v telo. Že najmanjše okužbe dihal, kože, sluznic ali popka vodijo često do najhujših obolenj, ki se tudi smrtno končajo.

Ker zaradi okužb grozi nedonošenčku velika nevarnost, je potreben posebne nege, ki prepreči vsako, še tako majhno možnost vdora bolezenskih klic.

PRAVILNA NEGA NEDONOŠENČKA

Nedonošenčki, ki srečno prebrodijo nevarnosti ob rojstvu in takoj po njem ter so zdravi, nam praviloma ne smejo umreti. Nekaj tednov po rojstvu odloča o njihovem življenju in zdravju pravilna nega. Če poznamo morfološke in fiziološke posebnosti nedonošenčka in bolezenska stanja, ki so s temi posebnostmi v neposredni zvezi, nam je razumljivo, da zahteva nega nedonošenčkov veliko pažnjo in da je dokaj težavna. S pravilno nego odstranjujemo težave zavoljo nezrelosti in preprečujemo okužbe, ki so za nedonošenčke hudo nevarne. Nedonošenček potrebuje posebno nego ob rojstvu, prve dni po njem in v prvih tednih življenja, dokler ne doseže 3000 g telesne teže.

Nega ob rojstvu. Porod je za nedonošenčka težja preizkušnja kakor za donošenega novorojenca. Spričo tega je razumljivo, da jih največ umre ob rojstvu in prvih 48 ur po njem. Zato je pravilna nega v tem času izredno važna in z njo znatno zmanjšamo zgodnjo smrtnost nedonošenčkov. Najboljše nege je ob rojstvu deležen nedonošenček v porodnišnici, le da prezgodnji porod žal večino žena preseneti na domu.

Ob rojstvu in takoj po njem groze nedonošenčku številne nevarnosti. Če je porod težak, se nedonošenček rodi zamrt in ga je treba oživljati. Porodne poškodbe, zlasti možganske krvavitve, so pri nezrelih plodovih pogostnejše kakor pri drugih novorojenčkih. Takoj po rojstvu moramo paziti, da se nedonošenček ne ohladi preveč, in skrbno ga moramo varovati morebitnih okužb.

Z nego ob rojstvu moramo preprečiti oziroma odstraniti raznovrstne nevarnosti.

Pravilno vodstvo poroda prepreči mnoge porodne poškodbe. Če materi med porodom dovajamo kisik, vitamina K in E ter ji pravočasno v zadostnem obsegu prerežemo presredek, tedaj zmanjšamo nevarnost možganske krvavitve in zamrtja, kar so pri nedonošenčku dokaj pogostni pojavi. Z istim namenom injiciramo nedonošenčku tudi 2,5 mg vitamina K. Večje količine vitamina K

bi povzročile močan ikterus, zato so nevarne. Porodne poškodbe zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč in zdravljenje v zavodu.

Nezrelost dihal in poškodbe dihalnega centra vodijo do zamrtja zavoljo pomanjkanja kisika. Takšno stanje moramo z oživljanjem takoj odstraniti, če hočemo nedonošenčka ohraniti živega. Brž ko vidimo, da se je nedonošenček rodil zamrt in da ne diha, ga zavijemo v toplo plenico, položimo na hrbet, mu glavico obrnemo po strani, iz žrela pa z mehkim gumijastim aspiratorjem odstranimo sluz in plodovnico. Ko so dihalna pota očiščena in je nedonošenček zadihal, mu dovajamo v zavodih kisik — v kisikovem šotoru, v inkubatorju ali z masko na obrazu. Če nedonošenček po aspiraciji sluzi in žrela ni zadihal, običajno dovajanje kisika ne zadostuje in je potrebno vpeljavanje kisika v sapnik ali v želodec, kar lahko store le v tem postopku izvežbane osebe. Če moramo nedonošenčka oživljati doma, kjer nimamo pri roki kisika, si v sili pomagamo tako, da nedonošenčku v usteca vpihavamo zrak iz ust. Zrak vpihavamo zelo previdno iz ust in ne iz pljuč. Da novorojenca ne okužimo, vpihavamo zrak skozi več plasti sterilizirane gaze. Nikoli ne poskušamo oživljati nedonošenčka z umetnim dihanjem ali tako, da bi ga oblivali oziroma drgnili s hladno vodo. Tak način oživljanja namreč lahko nedonošenčka poškoduje. Pri še tako obzirnem umetnem dihanju srečujemo številne prelome reber. Vzburljajočih sredstev za dihalni center, kot sta kafra ali lobelin, takoj po rojstvu ne injiciramo, saj ž njimi često le poglobimo asfiksijo, ker vzburiimo one dele dihalnega centra, ki dihanje zavirajo. Oblivanje s hladno vodo in izmenične kopeli pa nedonošenčka ohladijo in povzročijo pri njem še hujši šok, ki navadno vodi do resnične smrti. Včasih nam oživljanje uspe in nedonošenček zadih, če menjavamo lego telesca tako, da previdno nihamo iz vodoravne v poševno lego, pri čemer spuščamo navzdol zdaj glavico zdaj noge.

Nedonošenčka ob rojstvu resno oškoduje izguba telesne toplote. Ohlajenje preprečimo, če žena poraja v zelo toplem prostoru in če nedonošenčka takoj zavijemo v toplo plenico, ga ovijemo v vato in položimo v segreto zibelko. Doma grejemo zibelko s termofori, segretimi vrečkami peska, z električnimi ogrevalniki itd. Paziti moramo, da vsa ta sredstva ne pridejo v stik z nedonošenčkom, ker ga lahko hudo opečemo. Najbolje je, da zibelko oblečemo v prevleko z žepi in v te položimo steklenice ali pa steklenice ovijemo v plenice ter jih položimo ob vznožju in ob straneh znotraj zibelke. Tja, kjer nedonošenček leži, položimo sobni toplomer, da od časa do časa odčitamo temperaturo. Zibelko grejemo od 29 do 33° C. Pa tudi nedonošenčku samemu moramo večkrat dnevno zmeriti telesno toploto.

Vsi predmeti, ki pridejo v stik z nedonošenčkom, morajo biti sterilizirani. Z aseptično oskrbo popka preprečujemo okužbo na tem mestu, kjer se mikrobom odpira široka pot za vdor v telo. Ko popkovina neha utripati, jo prevezemo s svilo, ne pa s širokim vlažnim trakom, ki preprečuje pravilno sušenje popkovine. Okužbe oči preprečimo s kapljicami (Targezin, Penicillin), možnost kožnih okužb pa zelo zmanjšamo, če ne odstranjujemo verniksa. Nedonošenčka po rojstvu ne kopamo.

Nega prve dni po rojstvu. V tem času je opazovanje nedonošenčka izredno važno. Mnoge porodne poškodbe, možganske krvavitve in krvne neskladnosti opazimo šele tedaj. Bledica, cianoza, apnoične krize, močan ikterus, krči itd. nujno zahtevajo nego oziroma zdravljenje v zavodu. Če je otrok rojen doma, ga odpeljemo čimprej v zavod, najbolje kar v topli zibelki, obdani s termofori.

V tem času pustimo nedonošenčka, da popolnoma miruje, ne kopamo ga, mu ne čistimo kože in ga ne hranimo. Najnujnejše previjanje opravimo izredno previdno. V zibelko ga položimo z rahlo dvignjenim gornjim delom prsnega koša, kar mu olajša dihanje. V ta namen mu pljuča podložimo s svitkom plenice. Nato z 2 do 3-dnevnim stradanjem razbremenimo nezrele ledvice, da izločijo tekočino, ki se je nabrala v nezrelih tkivih.

V prvih dneh po rojstvu so apnoične krize pogostne in nedonošenčku ogrožajo življenje. Včasih zadostuje, da med apnoično krizo ob dovajanju kisika kanemo nedonošenčku v usta in na prsi kapljico razredčenega alkohola in ga nežno trepljemo s prsti po prsnem košu, da sprožimo dihanje. Če sumimo, da so dihalna pota zamašena, z vso obzirnostjo ponovimo aspiracijo žrela in sapnika. V tem času že injiciramo ob apnoični krizi sredstva, kot sta kofein in lobelin, ki vzbujajo dihalni center, ali pa mu na jezik kanemo kapljico adrenalina, konjaka ali koramina.

Zrak vselej vlažimo, ker suh, topel zrak pospešuje respiratorne težave in mikrobom skozi izsušene sluznice omogoča vstop.

Nega v prvih tednih življenja. V zavodu negujemo nedonošenčke, ki tehtajo ob rojstvu manj kot 1500 g, ker jih povečini ne moremo vzrejati doma. Taki nedonošenčki potrebujejo nego izvežbanega osebja. Prav tako ne moremo doma negovati nedonošenčkov, ki so sicer težji od 1500 g, a ne znajo sesati, imajo pri dihanju motnje, so pri porodu poškodovani ali bolni.

V sodobni negi nedonošenčkov so najvažnejši tile ukrepi: Vzdrževanje stalne telesne toplote z gretjem in vlaženjem zraka, dovajanje kisika, preprečevanje okužb, pravilna telesna nega, ustrezna prehrana in takojšnje zdravljenje komplikacij.

Vzdrževanje stalne telesne toplote. Nedonošenček prilagodi telesno toploto okolici. Z ovijanjem nedonošenčka v vato, z gretjem zibelke in prostorov ublažimo vpliv hladnega ozračja in preprečujemo padec telesne toplote.

V sodobnih centrih za vzrejo nedonošenčkov in v porodnišnicah uporabljajo električno segrevane inkubatorje, kjer z uravnavanjem dosežejo zaželeno toploto. Doma vzdržujemo telesno toploto na način, ki smo ga že prej omenili. Če se je nedonošenček ob rojstvu ali med prevozom v zavod zelo ohladil in je njegova telesna temperatura pod 35° C, ga moramo ogrevati previdno in postopoma, ker je naglo segrevanje zelo škodljivo in vodi do smrti. Nedonošenček potrebuje tem vlažnejši zrak, čim mlajši in manjši je, zlasti pa, če ima dihalne motnje. V inkubatorju uravnavamo vlažnost v skladu s toploto od 50% do 90% relativne vlage. Doma vlažimo zrak z izparivanjem vode.

Kisik dovajamo nedonošenčku le izjemoma, kadar je sicer brez kisika njegovo življenje ogroženo, n. pr. pri apnoičnih krizah, pri močni cianozi, pri koaspiracijah plodovne vode, pri možganskih krvavitvah itd. Kisik je za nedonošenčka dvorezni meč. Če mu ga dovajamo več dni zdržema in večje količine (več kot 30 vol. %) tedaj lahko pri njem pride do resne okvare očesnega ozadja, ki vodi do slepote. Dovajanje kisika in koncentracijo kisika v zraku v inkubatorju moramo strogo nadzorovati z oksimetrom.

Preprečevanje okužb je najtežavnejši in najvažnejši del v negi nedonošenčka in zahteva res izvežbano osebje. Na videz nenevarne okužbe, ki nastanejo zaradi nepazljivosti osebja, imajo lahko smrtonosne posledice.

Nedonošenček se okuži lahko že v maternici, med porodom ali kasneje. Nedonošenčka lahko okužijo klice, ki so v zraku, še pogosteje se okuži pri

negi, zlasti če si negovalke ali mati, ki ga neguje, rok ne umivajo dovolj in pogosto. Važen vir okužb so kapljice s kužnimi klicami, ki se razprše v zraku ob govorjenju, smejanju, kašljanju in kihanju. Takšno širjenje okužb uspešno preprečujemo s trajno nošnjo mask. Ker je maska kužen predmet, ki zadržuje vse mikrobove, prihajajoče iz nosa in ust pri dihanju in govorjenju, je nujno, da so negovalke poučene o pravilni uporabi maske. Maske nosijo zavezane preko brade in nosu. Menjavamo jih vsake 3 ure in si po vsakem dotiku z njo temeljito umijemo roke. Ko masko snamemo, jo namočimo v razkužilo. Prenos mikrobov z otroka na otroka znatno omejimo, če nedonošenčka negujemo in hranimo vselej v zibelki ali v inkubatorju. Skupne kopalne kadi, previjalne mize, tehtnice so vir najresnejših okužb med nedonošenčki. Plenice, hrana in vsi predmeti, ki pridejo v stik z nedonošenčkom, morajo biti brez mikrobov. Vsak nedonošenček naj ima svoj lastni pribor in vse, kar je potrebno za telesno nego.

Negovalka najpogosteje okuži nedonošenčka z neumitimi rokami. Pogostno umivanje rok je najenostavnejši in najučinkovitejši ukrep v borbi proti okuženju nedonošenčkov.

Pravilna telesna nega. Čim manjši je nedonošenček, tem obzirneje moramo z njim ravnati. Zato nudimo majhnim, slabotnim, nezrelim nedonošenčkom, ki jim že z dotikom ali hranjenjem sprožimo cianotične ali apnoične krize, le najnujnejšo nego. Nedonošenčka pod 2000 g hranimo, previjamo, umivamo in oblačimo v zibelki ali inkubatorju. Tako jih ne vznemirjamo z nepotrebnim prenašanjem, jih ne ohladimo in tudi verjetnost okužbe zmanjšamo. Umivamo, čistimo in previjamo nedonošenčka vselej pred hranjenjem, da se izognemo nevarnosti bljuvanja in aspiracije izbruhkov.

Nega kože. Nedonošenčkova koža je zelo nežna, se rada vname, poškoduje in okuži.

Prve dni po rojstvu opuščamo vsako čiščenje kože, kasneje čistimo kožne gube 1-krat dnevno s prečiščenim, steriliziranim mineralnim ali olivnim oljem, ali z mešanico razredčenega alkohola in glicerina. S temi sredstvi očistimo umazane predele vsakokrat ob previjanju. Olje je zelo primerno za nego kože, ker je ne vnema, je ne suši in bolje zadržuje telesno toploto. Pred čiščenjem olje segrevamo. Čim krepkejši postaja nedonošenček, tem temeljiteje ga lahko čistimo, vendar pričnemo z običajnim kopanjem v topli vodi in z milom šele, ko doseže težo 2500 g.

Oblačenje. V inkubatorju leže nedonošenčki goli, oviti le s plenico, ki pokriva spodnji del trebuha in spolovilo. Nedonošenčki, ki leže v zibelkah, potrebujejo primerno obleko, ki zadržuje telesno toploto in ne ovira dihanja in gibanja.

Tehtanje. Nedonošenčka tehtamo v zavodu vsak dan, ker le tako lahko zasledujemo dnevni prirastek telesne teže.

Nega nedonošenčka doma. Doma negujemo nedonošenčke, ki znajo sesati in so zdravi. Večinoma so to nedonošenčki, ki tehtajo več kot 2000 g. Sprva naj pomagata materi z nasvetom in poukom babica in patronažna sestra, ki morata seveda poznati osnovna načela nege in prehrane nedonošenčka. Najbolje je, če je nedonošenček doma osamljen in ga neguje le ena oseba, po možnosti mati. Toploto vzdržujemo doma z gretjem sobe in zibelke, kot smo omenili, zrak vlažimo z izparivanjem vode. Za telesno nego veljajo prav ista pravila doma kot v zavodu.

PRAVILNA PREHRANA NEDONOŠENČKA

Nedonošenček hitro raste in je njegova potreba po beljakovinah, mineralih in vitaminih zelo velika. Pravilna prehrana mora zato premostiti težave zavoljo nezrelosti prebavil in omogočiti naglo rast in razvoj. Poleg mlečnih mešanic je potrebno dajati in omogočiti naglooxhoxhxfvnxqevaŽds3cŠab-a mešanic je potrebno dajati hrani še vitamine. Dnevno potrebuje nedonošenček 50 mg vitamina C, 2 do 3 tisoč vitaminov A in D. Vsakega nedonošenčka hranimo v skladu z njegovo zrelostjo, težo, sposobnostjo sesanja in požiranja.

Vrste mleka. Najboljša prehrana za nedonošenčka v prvih tednih in mesecih življenja je žensko mleko. Res je, da ne nudi žensko mleko nedonošenčku dovolj mineralov in beljakovin, vendar je lažje prebavljivo, ne vsebuje kužnih klic in ima večjo biološko vrednost kakor kravje mleko. Nedonošenčki slabše vsrkavajo mlečno maščobo, zato žensko mleko posnemamo prve tedne vsem nedonošenčkom, ki tehtajo manj kot 1700 g, seveda dodajamo v tem primeru vitamina A in D v vodni raztopini. Žensko mleko lahko obogatimo z beljakovinami z 1 do 2%-nim dodatkom topnih, delno že prebavljenih mlečnih ali jetrnih beljakovin (proteolizin). Le kadar nimamo ženskega mleka, hranimo nedonošenčka s kravjim mlekom. Sveže kravje mleko prekuhamo in ga okisamo s citronovo kislino, da zvečamo prebavljivost mlečnih beljakovin. Mlečno maščobo delno posnemamo, mlečnim mešanicam pa dodajamo ogljikove hidrate, in sicer sprva 5%, nato pa 10%. Tako pripravljeno mleko redčimo le na $\frac{1}{3}$ z vodo. Razen svežega kravjega mleka dajemo 12 do 14%-ne razredčine delno posnetega kravjega mleka v prahu, 8 do 10% albuminskega mleka in preparate lahko prebavljivih vrst kislega mleka (10% Laktacid in Bumilen).

Količina hrane. Prevelike množine so nedonošenčku bolj nevarne kakor premajhne, ker povzročajo bruhanje, driske in meteorizem. Po rojstvu nedonošenčka popolnoma stradamo 2 do 3 dni, kot smo že večkrat omenili. Tako odstranimo tkivno tekočino in odvrnemo prezgodnje respiratorne motnje, do katerih pride med hranjenjem. Prva hrana, ki jo nedonošenček dobi, je 5%-na glukoza, ki mu je dajemo pri vsakem obroku 5 do 10 ccm. Vsak dan dodajamo glukozi po 5 ccm več ženskega mleka, ki je torej razredčeno, šele po nekaj dnevih preidemo na polno žensko mleko. Količina hrane pri enem obroku je odvisna od nedonošenčkove telesne teže.

Pri telesni teži	znaša količina enega obroka:
pod 1000 g	5 ccm
od 1000 do 1200 g	20 ccm
od 1500 do 2000 g	40 ccm
od 2000 do 3000 g	50 do 100 ccm

Nedonošenčku ne spreminjamo količine hrane, dokler se dnevno zredi za 20 do 30 g. Ob zastoju teže večamo količino za 5 do 10 g oziroma obogatimo mleko z beljakovinami, če bi nedonošenček slabo prenašal zvišano količino. Nedonošenček potrebuje po prvem tednu 100 do 125 g tekočine na kg telesne teže, kasneje 150 do 200 g dnevno.

Število obrokov. Nedonošenčki s telesno težo 1000 g naj imajo dnevno po 12 obrokov. Do teže 2000 g zadostuje 10 obrokov, pri teži od 2000 do 2400 g 8, pri teži od 2400 do 3000 g pa 7 obrokov.

Način hranjenja. Najmanjše nedonošenčke, ki ne znajo sesati in požirati, ohranimo pri življenju le s hranjenjem po cevki. Tako hranimo tudi bolne nedonošenčke, bruhače in vse, ki imajo respiratorne težave. Nekateri priporočajo, da se hranijo po cevki vsi nedonošenčki s telesno težo pod 1500 g. Hranjenje po cevki zahteva izvežbano osebje in je v nevesčih rokah lahko nevarno. Nedonošenčku privzdignemo glavico in gornji del prsnega koša, ko mu uvajamo cevko. Na vrhu cevke namestimo lijak, v katerega vlivamo mleko počasi in zdržema. Ob koncu hranjenja cevko čvrsto stisnemo, čakamo nekaj časa, da se izprazni, in jo previdno in počasi izvlečemo iz požiralnika. Mleko od cevke ne sme kapljati, ko nhamo s hranjenjem. Hranjenje po cevki je nevarno, ker lahko, če cevko takoj po hranjenju naglo vlečemo iz požiralnika, z ostanki mleka zälujemo sapnik. S hranjenjem po cevki lahko uvedemo večje količine hrane naenkrat, zato zadostuje 6 do 8 obrokov dnevno tudi za manjše nedonošenčke.

Nedonošenčka, ki že zna sesati in požirati, ki je zdrav in se pri tem ne utruji preveč, hranimo po steklenički. Pri pitju leži nedonošenček v zibelki z dvignjenim gornjim delom telesa, obrnjen v desno. Tudi po končanem pitju pustimo nedonošenčka nekaj časa v tej legi, da ne začne bljuvati in da si hitreje izprazni želodeček. Ko je nedonošenček že krepkejši, ga hranimo v naročju. Ko pa že dovolj dobro pije po cuclju in je zadosti krepak, ga vztrajno pristavljamo k prsim. Ker je spočetka dojenje utrudljivo, ga hranimo nekaj obrokov še po cuclju.

Ravnanje ob boleznih. Vsa številna patološka stanja, ki izvirajo iz nezrelosti organov in organskih sistemov, nedonošenčku ogrožajo življenje. Pogostne so še porodne poškodbe, okužbe, neskladnosti krvi med materjo in plodom, boleznii osnovne presnove, rahitis in prirojene okvare. Vsak nedonošenček, ki je bolan, pa je potreben takojšnjega zdravljenja v zavodu.

BODOČNOST NEDONOŠENČKOV

Trditve, da nedonošenček v telesnem in duševnem razvoju nikoli ne doseže pravočasno rojenih otrok, ne drže. Res je, da se češče porajajo nedonošenčki s prirojenimi napakami in da so porodne poškodbe, ki puščajo hude telesne in duševne okvare, pri njih dokaj pogostne. Taki otroci v telesnem in duševnem razvoju zaostajajo, kar pa ni posledica nedonošenosti same. Če se nedonošenček rodi zdrav in mu pravilna nega še nadalje ohrani zdravje, tedaj v 4. ali 5. letu življenja skoraj gotovo v svojem razvoju dohiti pravočasno rojene sovrstnike in se razvije v telesno in duševno polnovrednega, za delo in napore enako sposobnega človeka.

(Konec.)